

Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Ste. 35

V Ptuj v nedeljo dne 27. avgusta 1911.

XII. letnik.

Kanal in električno podjetje na spodnjem dravskem polju.

(3. nadaljevanje in konec*.)

V zadnjih treh številkah pojasnili smo namreko namene, cilje, dobičke in tudi škodo, ki bi jih v slučaju uresničenja tega velikanskega podjetja dravsko polje dočakalo. Mi pa smo nismo pretiravali. Celotno mnogo zanimivega smo izpustili in še celo vrsto člankov bi lahko objavili, ako bi hoteli vse dobičke popisati, ki bodo temu načrtu sledili. Na naša izjavljanja tudi ni noben list odgovarjal; celo najzanimivejši nasprotniki namreč uvidevajo prav dobro, da bi bilo uresničenje tega podjetja pravi mejni kamen v gospodarskem razvitku spodnjega dravskega polja.

In to je glavno! Vsi brez razlike strank in političnega mišljenja, brez razlike narodnosti in jezika, vsi ki znamo pomen življenja iz ljudskega, slovenskega stališča ceniti, vemo in odločno priznavamo, da nam je treba gospodarskega razvika. Le pomanjkanje tega gospodarskega razvika je krivo naraščanju splošnebede in revščine. Kaj pomaga vsa kmetova pridnost in delavnost, ako vse stoji, ako nikjer nič ne napreduje, ako je celo zemljica nevhvaležna... Kar se gre za gospodarski napredek, izginiti ne smejo vsi pomisleki in vse razlike; kajti kruh je vsakomur potreben. Priznavamo, da bi bilo električno podjetje tudi mestu in njegovemu območju nemškemu prebivalstvu v korist. Povsem drugače lice bi dobilo ptujsko mesto in mnogo nove industrije bi mu pomoglo do boljše blaginosti. Radevoljno to priznavamo. Ali ravno tako morajo tudi naši najhujši nasprotniki priznati, da bi i kmetstvo prebivalstvo na deželi malo velikanski dodatek. Vsi bi dočakali takšno gospodarsko bodočnost, kmetje in meščani. Zato pa je naravnost smešno, ako gotovi vedno nezadovoljni ljudje trdijo, da bi kmetje na dravskem polju vsled kanala "pomrli" in "svoje zemlje oropani bili" in "pod tujevo peto trpeli" in bogve kaj še. Ti ljudje, ki take budalosti med nezavedno podstavo trobijo, pač nimajo niti iskricke prave ljubezni do kmeta. Kmet ne potrebuje praznih besed in obljub, marveč potrebuje gospodarskega dela. Naj bi se torej v takih slučajih upustilo narodnostno in politično govorenje! Električno podjetje bi gotovo ne koristilo ne tej in ne oni politični stranki; povzdignilo bi pa splošni gospodarski položaj.

Premislite, dragi kmetje na dravskem polju, in enkrat vse članke, ki smo jih v zadnjih številkah "Stajerca" gledali z zadevo objavili. Premislite bodočnost, na katero morate že z ozirom na svojo deco misliti! Premislite svoj sedanjí položaj, ki je dostikrat naravnost obžalovanja vreden. Pomislite dejstvo, da bode pri uresnitvi tega podjetja le v prvem hipu vneseno 30 do 40 milijonov kron v naše kraje, kateri denar bode v deželi ostal in ga bodejo naši kmetje vsaj v veliki

meri zaslužili. Vse to in mnogo več še je premisliti. In kdor bode to kot pametni mož premislil, ta ne bode vedno tistih poslušal, kateri hujskajo proti nameravanemu podjetju iz malenkostnih političnih ter strankarskih vzrokov.

Izpregovorili smo besedo, ki je bila potrebna in ki bode gotovo na plodovita tla padla. Nam osebno je čisto vse eno, kako ta cela zadeva izpada. Mi vemo, da niti najstrastnejša agitacija od te ali one strani že iz stališča cesarske postave podjetja ne more preprečiti. A želeli bi, da se vse to sporazumno in prijateljsko izvrši, kar bi bilo gotovo v splošnem interesu slovenskega in nemškega, kmetkega in mestnega prebivalstva.

Pričakujemo eventualni stvarni odgovor, naj si bode od te ali one strani. Pripravljeni smo tudi, tak odgovor v našem listu objaviti. Prepričani pa se seveda zaradi tega podjetja ne bomo. Kajti — splošni gospodarski razvitek ne vstavi nobena sila!

Politični pregled.

Cesarjev rojstni dan se je dne 18. avgusta zopet po celi državi slovesno praznoval. Ta dan je pač vedno dokaz, s kako vročo ljubeznijo se spominjajo vsi avstrijski narodi svojega sivolasega vladarja. In tudi v celem inozemstvu, zlasti v Nemčiji, se spoštuje cesarja Franc Jožefa I. kot vzdrževalca evropskega miru. V interesu tega miru kakor tudi notranjega miru avstrijskega bi bilo, da bi se ta rojstni dan še mnogokrat ponovil.

Kmetijski poduk v armadi. Državno vojno ministerstvo sklenilo je sporazumno s poljedelskim ministerstvom, da bode vpeljalo v avstrijski armadi kmetijski poduk. Na Nemškem se je ta uredba prav dobro obnesla in je misel iskreno pozdravili!

Nova vojna postava, s katero se bode državna zbornica prav kmalu pečala, obsegala bode tudi določbo, po kateri se ne bode na smrt ali na težko ječo čez 10 let obsojene zločince več v armado sprejemalo.

O prebivalstvu. Število vojakov in civilnega prebivalstva, odnosno razmerje med temi številkami je prav zanimivo. Po posameznih kroninah sestavljeno stoji to razmerje tako-le:

dežela:	vojak:	civil:
Galicija	63.202	7.958.924
Češka	39.406	6.734.903
Nizjeavstrijska	38.565	3.492.183
Moravska	14.670	2.606.274
Štajerska	10.461	1.431.140
Tirolska in Vorarlberg	18.420	1.073.872
Salzburg	2.021	212.576
Koroška	6.464	381.271
Kranjska	3.152	521.931
Dalmacija	8.966	637.096
Štezijska	4.908	751.682
Bukovina	3.994	797.370
Zgornjeavstrijska	7.714	844.953
Primoška	24.867	869.590

Angleška odvisnost od uvoza. Kakor znano, je na Angleškem kmetijstvo že skoraj popolnoma izginilo. L. 1851 šteli so na Angleškem med 1000 prebivalcev še 106 oseb, ki so se pečale s kmetiskim delom. Leta 1901 pa jih je bilo le še 30. To nazadovanje kmetijskega prebivalstva

se je seveda še naprej razvijalo. V enakem razmerju pa je postajalo angleško ljudstvo odvisno od tujega uvoza življenjskih sredstev. To kažejo sledeče številke. Redilo se je na Angleškem:

Leto	od domače pšenice milij. oseb	od tuje pšenice milij. oseb	skupaj milij. oseb
1884—1888	12 07	23 6	36 3
1889—1893	11 0	26 8	37 8
1884—1898	9 5	30 1	39 6
1899—1903	9 1	32 5	41 6
1904—1906	8 2	35 0	43 2

V letih 1884 do 1888 redila se je še ena tretjina angleškega prebivalstva od doma pridelane pšenice, l. 1906 pa komaj ena petina. Iz tega je razvidno, da živi angleško prebivalstvo popolnoma od tujega kruha. Naj se govori kar se hoče o moči denarja — dvoje stvari si ne sme noben narod od drugih izposoditi: tuja življenjska sredstva za svoje prebivalce in tuje moštvo za svoje vojske. Gospodarsko zdrava ni nobena država, kjer ni zdravega kmetijstva!

Prof. dr. Spiegelberg, spisatelj slovite knjige "Lehrbuch für Geburtshilfe", piše: Po doseženih uspehih na kralj. kliniki za ženske bolezni v Vratislavi rad potrjujem, da se naravna Franc Jožef-ova grenčica v tozadavnih slučajih uživa lahko dalje časa, ne da bi to imelo kakih posledic in ne da bi grenčica vsled tega izgubila na svojem učinkovanju. 4 641

Dopisi.

Središče. Gospod urednik, prosim Vas, pripravite mi za prihodnjo številko Vašega lista nekaj prostora, hočem naše "oberpurgarje" malo poščitetati. Središčan.

Obriž. (Požar.) Dne 17. t. m. izbruhnil je v gospodarskih poslopih našega občinskega predstojnika okoli 11 ure po noči ogenj. Le hitri pomoči požarnih bramb je pripisovati, da ni tudi hram zgorel. Pri požaru odklikovala se je posebno novo ustanovljena frankofska požarna bramba, ki je tukaj prvokrat imela pokazati svojo izurjenost. Vsa čast in hvala ji!

Ormož. (Cesarska slavnost.) 18. t. m. vršila se je običajna cesarska slavnost mestne požarne brambe ormožke. Te slavnosti udeležila se je tudi polnoštevilna, novo ustanovljena frankofska požarna bramba. Pri banketu sledilo je več govorov in se ima posebno omeniti govor g. Bauer-ja in g. Verhofsčaka ml. Prebivalstvo Ormoža in okolice pričakuje, da boste obe požarni brambi vedno skupno delovali za blagor in na korist in pomoč bližnjih.

Dopust ob žetvi.

Brezdvomno bila je vpeljava dopusta ob žetvi leta 1908 pripomoček za kmetijstvo. Poiskusna izpeljava teh dopustov ob žetvi (Ernturlaub) v letih 1908 in 1909 imela je lepe uspehe. Dokazano je zdaj, da je ta uredba ravno tako iz gospodarskega kakor iz vojaškega stališča opravljena. Vsled tega se je izvršilo štabilno ureditev z odlokom c. k. vojnega ministerstva z dnè 8. maja 1910.

Namen dopusta ob žetvi je ta, da se kme-

* Glej Stev. 32, 33 in 34 našega lista.

770
 silja spo-
 o pozla-
 verižico
 pisмено
 na hiša
 U.
 vljenju
 80 h.
 etna garan-
 ni robe; f
 g. garnitura
 erov, mod.
 elata, 1 par
 o zrcalo; 1
 duble-zlato
 najlepší rad-
 in staro, 20
 v hiši neob-
 nar vredna,
 zposiljalnica.
 15. 771
 eška britr.
 aj.
 z ciglom
 travniki,
 ron. Po-
 ni 1/2 ure
 sestvo je
 mesto in
 za 8.000
 v Celju.
 ja!
 postelji.
 K; boljši
 h 2 K 80 h;
 h 5 K 10 h;
 o-beli, sil-
 1 kg flauma
 7 K; belega
 em franko.
 nankinga, l
 blazinama,
 vin, sivim,
 laune 20 K,
 6 K; glavne
 i 12 K na
 Kar se ne
 Nr. 710,
 769
 0000
 er"
 pristnemu
 ovejšje iz-
 701
 kakor na-
 1 zavoj
 5 K 30 v
 k; zastop-
 to. Glavno
 ajersko.
 0000
 Ptuj.